

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2023 m. sausio 11 d.

Palankesnių sąlygų keliauti pandemijos metu sudarymas: ES skaitmeninis COVID pažymėjimas buvo veiksminga priemonė, kitos – mažiau

Dėl ES skaitmeninio COVID pažymėjimo buvo lengviau koordinuoti kelionių tarp ES šalių apribojimus ir veiksmingai sudaryti palankesnes sąlygas keliauti COVID-19 pandemijos metu. Tačiau kitų ES priemonių poveikis buvo mažas, daroma išvada šiandien paskelbtoje Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje. Auditoriai nustatė, kad Europos Komisija greitai pasiūlė tinkamus technologinius sprendimus. Tačiau ES šalys šiomis priemonėmis naudojosi labai skirtingai, todėl jų poveikis sudarant palankesnes sąlygas keliauti buvo nevienodas. Auditoriai ragina ES geriau pasiręgti, kad ji galėtų sėkmingiau reaguoti į galimas ekstremaliąsias situacijas ateityje.

2020 m. kovo mėn. netrukus po to, kai Europoje buvo nustatyti pirmieji COVID-19 atvejai, ES šalys pradėjo taikyti sienų kontrolę ir kelionių apribojimus. Nepaisant ribotos Europos Komisijos kompetencijos visuomenės sveikatos politikos srityje, ji ėmėsi įvairių iniciatyvų, kad apribotų šių priemonių poveikį laisvam judėjimui. Visų pirma, ji sukūrė keletą priemonių, kad būtų lengviau keliauti ir atsekti teigiamus COVID-19 atvejus. Tos priemonės – tai sąlytį turėjusių asmenų atsekimo tinklų sietuvas, skaitmeninės keleivio buvimo vietos anketos ir platforma, kuria naudodamasi ES valstybės narės galėtų keistis informacija apie jas, ir ES skaitmeninis COVID pažymėjimas. Šioms IT priemonėms kurti ES skyrė 71 milijoną eurų.

Auditoriai nustatė, kad Europos Komisija greitai sutelkė šį finansavimą ir laikėsi pragmatiško požiūrio per trumpą laiką kurdama priemones. Sąlytį turėjusių asmenų atsekimo tinklų sietuvas pradėjo veikti praėjus vos septyniems mėnesiams nuo pandemijos pradžios, o ES skaitmeninis COVID pažymėjimas buvo sukurtas prieš ES šalims užbaigiant įgyvendinti skiepijimo planus. Tačiau keleivių buvimo vietos anketos buvo parengtos per vėlai, nes kai kurios šalys jau buvo sukūrusios savo sprendimus. Auditoriai taip pat pažymi, kad Europos Komisijai nepavyko įtikinti tam tikrų valstybių narių naudoti ES priemones, nes jos buvo susirūpinusios dėl duomenų apsaugos ir kitų teisinių klausimų, o be to, jos jau buvo sukūrusios savo nacionalines priemones. Tačiau apskritai Komisija išsprendė susirūpinimą keliančius klausimus dėl duomenų apsaugos ir pritaikė gerą patirtį IT saugumo srityje.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

„Nepaisant precedento neturinčios padėties, su kuria susidūrėme, itin svarbu, kad visos ES šalys priimtų bendras priemones, skirtas laisvo judėjimo apribojimams koordinuoti ir kelionėms palengvinti, – teigė už auditą atsakingas Audito Rūmų narys Baudilio Tomé Muguruza. – Valstybės narės pasinaudojo ne visomis ES priemonėmis, todėl kitos priemonės nebuvo tokios sėkmingos kaip ES skaitmeninis COVID pažymėjimas.“

ES skaitmeninę keleivio buvimo vietos anketą naudojo tik keturios valstybės narės, o iš beveik 27 milijonų anketų, išduotų iki 2022 m. vasario mėn., daugiau kaip 9 iš 10 išdavė viena ES šalis – Italija. Be to, iki 2022 m. vasario mėn. pabaigos mainų platforma buvo naudojama labai mažai – tik 256 kartus (visi, išskyrus vieną kartą, iš Ispanijos). Sąlytį turėjusių asmenų atsekimo programėlėmis naudotasi labai skirtingai: iki 2022 m. gegužės mėn. didžiąją dalį tinklų sietuvo duomenų (83 %) sugeneravo vien Vokietijos naudotojai. Iš tiesų, ES skaitmeninis COVID pažymėjimas buvo vienintelė priemonė, kurią naudojo visos valstybės narės ir net 45 ES nepriklausančios šalys ir teritorijos. Iki 2022 m. kovo mėn. buvo išduota daugiau kaip 1,7 milijardo pažymėjimų. Auditoriai daro išvadą, kad vien dėl ES skaitmeninio COVID pažymėjimo buvo lengviau koordinuoti kelionių tarp ES šalių apribojimus ir veiksmingai sudaryti palankesnes sąlygas keliauti COVID-19 pandemijos metu.

Galiausiai audito metu atkreiptas dėmesys į tai, kad trūksta konkrečių procedūrų, susijusių su šių priemonių naudojimu ilguoju laikotarpiu arba greitai jų aktyvavimu, jei jų vėl prireiktų. Pavyzdžiui, dabartinis ES skaitmeninių COVID pažymėjimų teisinis pagrindas baigia galioti šių metų birželio mėn. ir, prireikus, jį atnaujinti reiktų taikant įprastą ES teisėkūros procedūrą.

Bendra informacija

Šis auditas apima laikotarpį nuo 2020 m. spalio mėn. iki 2022 m. birželio mėn. ir jame daugiausia dėmesio skiriama keturioms pirmiau nurodytoms ES priemonėms, įskaitant susijusį ES finansavimą. Jis neapima ES finansavimo, skirto skiepijimui nuo COVID-19, kuris anksčiau įvertintas [Specialiojoje ataskaitoje dėl COVID-19 vakcinų pirkimo ES](#).

Šis auditas papildo Audito Rūmų [Specialiąją ataskaitą dėl teisės laisvai judėti atsižvelgiant į COVID-19 krizę](#) (paskelbtą 2022 m. birželio mėn.), kurioje apžvelgta Šengeno sienų kontrolė pandemijos metu.

Specialioji ataskaita 01/2023 „Priemonės, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas keliauti ES COVID-19 pandemijos metu. Svarbios iniciatyvos, kurių poveikis – nuo sėkmingo iki riboto naudojimo“ paskelbta Audito Rūmų svetainėje (eca.europa.eu).

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547